

Monumentnummer*: 525682

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16008/45

Complexnummer

516623

Complexnaam

H. Hartkerk/grafmonumenten

*Woonplaats**

Boxtel

*Gemeente**

Boxtel

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Baroniestraat

*Nr**

24

*Toev.**

*Postcode**

5281 JD

*Woonplaats**

Boxtel

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Boxtel

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

6642

Boxtel

F

6658

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Op het terrein dat wordt afgegrensd door de Baroniestraat in het zuiden, het Smalwater in het noorden, de kerk in het westen en het St. Ursulaklooster in het oosten bevindt zich de PASTORIE (2), via een overdekte gang verbonden met het belendende kerkgebouw, met voor, rechts opzij en achter een tuin met diverse solitaire bomen en fruitbomen. Aan de voorzijde, aan weerszijden van het inrijpad naar het achtererf en aan de oostzijde bij het St. Ursulaklooster een smeedijzeren sierhek, deels op stenen voet en tussen gemetselde pijlers met hardstenen dekplaten. De pastorie werd gebouwd in 1900-1901 naar een ontwerp van C. Franssen. Het oorspronkelijk rond pastorie, kerk en kerkplein lopende hekwerk was een geschenk van de parochianen. Aan de binnenzijde van de twee voorste hekpijlers langs het inrijpad naar het achtererf zijn twee gedenksteden ingemetseld met daarop de tekst: 'TER HERINNERING/AAN HET 25-JARIG/BESTAAN DER/PAR. V/H H. HART V. JES./13 JUNI 1901' en 'AANGEBODEN DOOR/DE PAROCHIANEN/AAN DEN STICHTER/PASTOOR ERAS/13 JUNI 1926'. Ook het ganggebouw, dat de pastorie met de kerk verbindt, is pas na de voltooiing van de pastorie gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving.

Het gedeeltelijk onderkelderde bakstenen pand beslaat een nagenoeg blokvormige plattegrond met een risalerende partij aan de westzijde van de voorgevel en aan de oostzijde van de achtergevel. Het telt twee bouwlagen met zolderverdieping onder een samengesteld afgeplat schilddak met leien in maasdekking. Op het plat een vierzijdige dakruiter, samengesteld uit vier door fioelen geflankeerde frontalen met driepasmotief onder een naaldspits met windwijzer. In de dakschilden een aantal kleine dakkapellen onder overstekend schilddakje met loden piron. De gootlijsten van de overstekende bakgoten zijn met leien bekleed. De in kruisverband gemetselde voorgevel wordt verlevendigd door siermetselwerk in de boogvelden en in banden onder de doorgaande hardstenen cordon- en waterlijsten onder de vensters, een uitkragende daklijst met fries voorzien van driepasmotief en tandlijst, gesmede sierankers, de toepassing van hardsteen in de dekplaten op de geveltop, als aanzetstuk en in de projecterende plint, en het gebruik van profielsteen rond de gevelopeningen. De overige gevels zijn in dezelfde trant gedetailleerd. De asymmetrische voorgevel is vijf traveeën breed, waarvan de twee linker traveeën een risalerend symmetrisch volume vormen eindigend in een puntgevel met schouderstukken en hardstenen kruisbloem op de top. Hoeklisenen gaan in de geveltop over in een karakteristieke driepas-vormige omlijsting, waarin een tweeruits schuifvenster onder spitse ontlastingsboog is geplaatst. In beide bouwlagen twee T-vensters onder segmentbogen. Centraal in de voorgevel zit de voordeur onder een afdak, samengesteld uit een oorpronkelijk glazen afdekplaat en ijzeren profielen met rijk neo-gotisch siersmeedwerk met voluten en bloemmotieven. De beglaasde, dubbele paneeldeur bezit gesmede raamroosters, voorts beganegronds twee en op de verdieping drie T-vensters als voornoemd. Een deel van de vensters is toegerust met ingebouwde rolluiken. Op de hoek een liseen. In de zijmuur van het projecterende bouwvolume in beide bouwlagen een smal tweeruits venster onder spitsboog met decoratief boogveld. Aan de rechter zijgevel een eenlaags erker onder plat met spitsbogige bovenlichten met glas-in-loodramen. Aan de achterzijde onder meer een langgerekte eenlaags aanbouw met zolderverdieping onder zadeldak. Gevelopeningen onder segmentboog en rondboog, hardstenen afzaten. Aan deze aanbouw grenzen een open bakstenen segmentbogige poort die toegang geeft tot de binnenplaats en een hieraan vastgebouwd schuurtje. De aan de linker zijgevel grenzende overdekte gang tussen pastorie en kerk heeft een flauwhellend lessenaardak met geprofileerde goot op klossen en bezit in het midden een tweetal dubbele schuifdeuren in een segmentbogige doorgang naar de achtergelegen binnenplaats. Projecterende plint, versneden steunberen en lancetvensters. Inwendig is de oorspronkelijke indeling bewaard gebleven. Er zijn belangwekkende interieurelementen uit de bouwtijd aanwezig. Op vele plaatsen (vleugeldeuren tochtportaal, deur in hal, ramen op de bordessen in het trappenhuis, vierdelige schuifdeuren woonvertrekken) getst glas, zeer gedetailleerde polychrome tegelvloer in hal en vestibule, verder in de hal klein fries met driepasmotief in houtsnijwerk, monumentale bordestrap met twee decoratief gesneden beginbalusters en boven een samengestelde gesneden balklaag met figuratieve sleutelstukken, in de vertrekken paneel(schuif-)deuren met geprofileerd lijstwerk, gedeeltelijk beschilderde stucplafonds, diverse geslepen zwart- en beigemarmere schouwen, geslepen marmeren vensterbanken, muurkasten met houten fronton, diverse bovenlichten met glas-in-lood en drie kelders met troggewelf en rode plavuizen.

Waardering.

De pastorie met hekwerk en tuin is van algemeen belang. Het geheel cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van de rooms-katholieke kerk in de late negentiende en de vroege twintigste eeuw voor wat betreft bestemming en verschijningsvorm. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de plaats van het werk binnen het oeuvre van architect Franssen, de esthetische kwaliteiten van het ontwerp in combinatie met

het zeer gedetailleerde materiaalgebruik en de zeer rijke ornamentiek in het interieur. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een historisch gegroeid religieus ensemble, bestaande uit de kerk ten westen van de pastorie, de begraafplaats, de (graf-)sculpturen en het belendende St. Ursulaklooster. Dit ensemble vormt een belangwekkend onderdeel van de Boxtelse stationswijk, die rond 1900 uitgroeide tot een afzonderlijke parochie. Verder belangwekkend als beeldbepalend onderdeel van de historische bebouwing aan de Baroniestraat. Het object is van belang wegens de gaafheid van de hoofdvorm en grote delen van het interieur. Verder wegens de hoogwaardige kwaliteit van de samenstellende onderdelen, bestaande uit pastorie, bijbehorende ganggebouw, tuin en sierhekwerk.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)